

NGUYỄN CHÍ THANH – VỊ ĐẠI TƯỚNG TÀI NĂNG VỚI TƯ DUY QUÂN SỰ SẮC SẢO

NGUYEN CHI THANH – THE TALENTED GENNERAL WITH SHARP MILITARY THINKING

Nguyễn Mạnh Hồng

Trường Đại học Sư phạm - Đại học Đà Nẵng

Email: nguyenmanhhong.hn@gmail.com

TÓM TẮT

Thắng lợi của cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước được ghi vào lịch sử dân tộc ta như một Bạch Đằng, một Chi Lăng, một Đống Đa của thế kỷ XX, được ghi vào lịch sử thế giới như một biểu tượng sáng ngời của chủ nghĩa anh hùng cách mạng và trí tuệ con người. Làm nên thắng lợi vĩ đại đó có một phần đóng góp của Đại tướng Nguyễn Chí Thanh – người được Bộ Chính trị và Quân ủy Trung ương cử vào trực tiếp cùng Trung ương Cục miền Nam lãnh đạo đồng bào và lực lượng vũ trang cách mạng miền Nam, Đại tướng đã nêu cao quyết tâm đánh Mỹ và thắng Mỹ, đã đề ra nhiều phương án tác chiến khác nhau hết sức độc đáo và hiệu quả. Bài viết dưới đây giới thiệu về Nguyễn Chí Thanh, một Đại tướng tài năng của quân đội nhân dân Việt Nam

Từ khóa: Đại tướng; chiến trường; tác chiến; kết hợp; Nguyễn Chí Thanh.

ABSTRACT

The victory in the anti-American struggle for national salvation was recorded in the national history as the Bach Dang, the Chi Lang, or the Dong Da of the twentieth century and in the world military history as a resplendent symbol of the revolutionary heroism as well as the human intelligence. General Nguyen Chi Thanh appointed to lead the people and military forces of the South together with the Central Office of South Vietnam by The Political Bureau (Politburo) and the Central Military Commission contributed a part to this victory. General Nguyen Chi Thanh with his strong determination to fight and defeat the Americans proposed a number of spectacular and effective strategies. This article introduces General Nguyen Chi Thanh, the talent of Vietnam People's Army.

Key words: General; battlefield; strategy; combination; Nguyen Chi Thanh.

1. Đặt vấn đề

Trong lịch sử Việt Nam hiện đại có 2 người được đặc cách phong quân hàm Đại tướng quân đội nhân dân Việt Nam là Đại tướng Võ Nguyên Giáp (năm 1948) và Đại tướng Nguyễn Chí Thanh (1959). Nếu Đại tướng Võ Nguyên Giáp được biết đến như một trong 20 tướng lĩnh lừng danh nhất của thế giới, thì Đại tướng Nguyễn Chí Thanh được biết đến như một trong những đại tướng “văn - võ song toàn”. Ông không chỉ có những đóng góp to lớn trong quân sự mà còn trong nhiều lĩnh vực khác như nông nghiệp, thủ công công nghiệp, giáo dục. Với trách nhiệm là người chỉ huy cao nhất tại chiến trường miền Nam (giai đoạn 1964-1967), Đại tướng Nguyễn Chí Thanh đã nêu cao tư tưởng dám đánh, quyết đánh và kiên quyết đánh thắng quân viễn chinh Mỹ, góp phần quan trọng

vào thắng lợi của cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước của dân tộc ta.

2. Nội dung

2.1. Đại tướng Nguyễn Chí Thanh luôn giữ vững cao tư tưởng quyết đánh và đánh thắng giặc Mỹ

Nguyễn Chí Thanh (tên thật là Nguyễn Vịnh), sinh ngày 01 tháng 01 năm 1914 trong một gia đình nông dân ở thôn Niêm Phò, huyện Quảng Điền, tỉnh Thừa Thiên, nay là làng Niêm Phò, xã Quảng Thọ, huyện Quảng Điền, tỉnh Thừa Thiên Huế. Năm 1933, Nguyễn Vịnh được Phan Đăng Lưu và Nguyễn Chí Diểu giác ngộ, dẫn dắt tham gia phong trào cách mạng. Tháng 7-1937, Nguyễn Vịnh được kết nạp vào Đảng Cộng sản Đông Dương. Năm 1938, được cử làm Bí thư Tỉnh ủy Thừa Thiên. Từ năm 1938 đến năm 1943, Nguyễn Vịnh bị thực dân Pháp bắt ba lần, bị kết án và giam cầm tại các nhà lao Thừa Phủ (Huế), Lao

Bảo, Buôn Ma Thuật. Tháng 8-1945, Nguyễn Vĩnh được cử đi dự Hội nghị toàn quốc của Đảng ở Tân Trào (Tuyên Quang) và được bầu vào Ban Chấp hành Trung ương Đảng, được Trung ương Đảng chỉ định làm Bí thư Xứ ủy Trung Kỳ và cử vào Tổng bộ Việt Minh. Từ hội nghị này, Nguyễn Vĩnh mang tên mới là Nguyễn Chí Thanh.

Năm 1947, Nguyễn Chí Thanh được chỉ định làm Bí thư Tỉnh ủy Thừa Thiên, sau đó làm Bí thư Phân khu ủy Bình-Trị-Thiên. Cuối năm 1948 là Bí thư Liên khu ủy Liên khu 4. Từ năm 1950 đến năm 1961, Nguyễn Chí Thanh được Trung ương Đảng và Bác Hồ điều động vào quân đội, được giao đảm nhiệm trọng trách Chủ nhiệm Tổng cục Chính trị Quân đội nhân dân Việt Nam, Phó Bí thư Tổng Quân ủy. Tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ II của Đảng (tháng 2/1951), Nguyễn Chí Thanh được bầu lại vào Ban Chấp hành Trung ương Đảng và Ủy viên Bộ Chính trị. Năm 1959, Nguyễn Chí Thanh được Đảng, Nhà nước phong quân hàm Đại tướng Quân đội nhân dân Việt Nam.

Cuối năm 1963, Kế hoạch Xtalây - Taylo hòng bình định miền Nam Việt Nam trong vòng 18 tháng thất bại, đế quốc Mỹ phải chuyển sang kế hoạch Giônxon - Mác Namara, đưa thêm hàng vạn cố vấn quân sự và nhiều phương tiện chiến tranh hiện đại vào miền Nam, đồng thời tăng cường các hoạt động do thám, thả biệt kích, gián điệp phá hoại miền Bắc. Cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước của nhân dân ta chuyển sang một giai đoạn mới. Giữa năm 1964, Đại tướng Nguyễn Chí Thanh với biệt danh Sáu Di, được Trung ương Đảng điều động trở lại tham gia quân đội và được điều vào miền Nam làm Bí thư Trung ương Cục miền Nam, Chính ủy các lực lượng vũ trang nhân dân giải phóng miền Nam. Ông mang theo tư tưởng lớn là quyết đánh thắng giặc Mỹ.

Tại chiến trường miền Nam, đầu năm 1965 chiến lược “Chiến tranh đặc biệt” của Mỹ bị phá sản. Từ tháng 3-1965, quân viễn chinh Mỹ và quân đồng minh của Mỹ bao gồm Thái Lan, Niu Dilân, Ôt-xtrây-li-a... vào miền Nam Việt Nam trực tiếp

tiến hành chiến tranh. “Với tầm nhìn chiến lược, bám sát và nắm chắc tình hình biến đổi trên chiến trường; với tư duy khoa học, sắc sảo và nhạy bén, Đại tướng Nguyễn Chí Thanh là người phát hiện sớm việc chuyển hướng chiến lược của Mỹ từ chiến lược “Chiến tranh đặc biệt” sang chiến lược “Chiến tranh cục bộ” (1965-1968)” [3].

Hình 1. Đại tướng Nguyễn Chí Thanh ở chiến trường miền Nam (Ảnh tư liệu)

Đại tướng Nguyễn Chí Thanh đã phân tích cụ thể những điểm mạnh, yếu của quân Mỹ trên tất cả các mặt quân sự, chính trị, kinh tế, kỹ thuật và con người, chất lượng và số lượng, phân tích thế và lực của ta, từ đó đi đến kết luận: “Mỹ không phải là bất khả xâm phạm, Mỹ có mặt mạnh hơn ta nhưng chúng đang ở thế thua và bị động về chiến lược do đó không xoay chuyển được tình thế. Trái lại, cách mạng miền Nam đã có bước phát triển nhảy vọt, nhiều yếu tố mới đã xuất hiện cho phép phát huy quyền chủ động trên chiến trường, tiếp tục tiến công quân Mỹ” [4].

Câu hỏi đặt ra và đòi hỏi gấp rút phải trả lời ở thời điểm khó khăn này là: Ta có đánh được Mỹ ở miền Nam không? Đánh Mỹ như thế nào? Để trả lời thấu đáo câu hỏi đó, Đại tướng Nguyễn Chí Thanh đã cùng các đồng chí ở Trung ương Cục miền Nam nghiên cứu, kế thừa và phát triển truyền thống đánh giặc, tinh hoa nghệ thuật quân sự của ông cha, phân tích toàn diện so sánh thế và lực ta - địch trên chiến trường và trên cả bình diện quốc tế,

để khẳng định lòng tin, ý chí và quyết tâm đánh Mĩ, đó là: “Dám đánh Mĩ và tin chắc là thắng Mĩ” [5], đồng thời xây dựng cách đánh Mĩ: “Tiêu diệt địch đi đôi với phát triển chiến tranh du kích. Đánh địch đi đôi với phá áp chiến lược, mở rộng vùng giải phóng. Tác chiến đi đôi với địch vận để làm tan rã từng mảng địch. Chỉ đánh giặc không thì chưa đủ, mà còn phải làm công tác chính trị tốt trong quần chúng” [5]. Trên chiến trường, Đại tướng chỉ đạo bộ đội, du kích thực hiện chiến thuật “ở gần, đánh gần”, “bám thắt lưng địch mà đánh”. Thực hiện thành công cách đánh đó, lực lượng cách mạng ở miền Nam nói chung và lực lượng vũ trang tập trung nói riêng đã đánh bại ý đồ “phân tuyến” của Mĩ và quân đội Sài Gòn, hạn chế tối đa uy lực phi pháo của địch trên chiến trường. Những chiến thắng vang dội của quân và dân miền Nam trong các trận Bình Giã, Ba Gia, Đồng Xoài... cuối năm 1964, đầu 1965 đã chứng minh cách đánh đó hoàn toàn phù hợp và đạt hiệu quả cao.

Sau khi đánh bại hai cuộc phản công chiến lược mùa khô 1965-1966 và 1966-1967 của gần một triệu quân Mĩ, quân đồng minh của Mĩ và quân đội Sài Gòn, Đại tướng đã kịp thời tổng kết, phân tích rõ nguyên nhân thắng lợi của ta, thất bại của địch, rút ra năm bài học thành công về chỉ đạo chiến lược quân sự, những kinh nghiệm phong phú về công tác chính trị, công tác tư tưởng... góp phần thúc đẩy cuộc kháng chiến chống Mĩ, cứu nước của dân tộc ta phát triển lên một bước mới. Những bài học tổng kết đó đã khẳng định thêm Đại tướng Nguyễn Chí Thanh là một con người “văn - võ song toàn”, một vị tướng có tầm nhìn chiến lược và tư duy quân sự - chính trị sắc sảo, một người chỉ huy quân sự quyết đoán và tài năng. Trong chỉ đạo cách đánh, Đại tướng Nguyễn Chí Thanh đã góp công lớn vào việc đặt cơ sở lý luận cho cách đánh của chiến tranh nhân dân, vạch rõ tính hơn hẳn của nó, qua đó động viên, tổ chức các lực lượng vũ trang ta quán triệt tinh thần cách đánh đó theo tư tưởng quân sự của Đảng. Là người trực tiếp lãnh đạo trên chiến trường, từ sự chỉ đạo chiến lược của Trung ương, từ kinh nghiệm thực tiễn và thực tế chiến đấu, sự sáng tạo của các đơn vị, các

địa phương, Đại tướng đã tổng kết thành phương châm chỉ đạo tác chiến, đồng thời cũng là khẩu hiệu hành động cách mạng nổi tiếng, nhanh chóng đi vào lòng người, lan tỏa thành cao trào cách mạng trên khắp chiến trường miền Nam như: “Nắm thắt lưng địch mà đánh”; “Ở gần đánh gần” [4]; “Tìm Mĩ mà đánh, tìm nguy mà diệt”; lập các “Vành đai diệt Mĩ”, thi đua phấn đấu trở thành “Dũng sĩ diệt Mĩ”, “Dũng sĩ diệt xe tăng”... Đại tướng còn đề xuất: Ta không bị động đánh theo cách đánh của Mĩ, mà phải buộc Mĩ đánh theo cách đánh của ta, làm cho chúng “chéo giò” như “ăn cháo bằng đĩa” [4]. Phương châm tác chiến mà Đại tướng chỉ đạo đã góp phần khắc phục tư tưởng ngại Mĩ, sợ Mĩ, khơi dậy và cổ vũ toàn quân, toàn dân tinh thần dám đánh, biết đánh, quyết đánh thắng giặc Mĩ xâm lược, truyền đến cho cán bộ, chiến sĩ các lực lượng vũ trang một ý chí chiến đấu mới, tạo nên một sức mạnh vượt lên trên sức mạnh vũ khí kỹ thuật hiện đại của đế quốc Mĩ, góp phần đưa cuộc kháng chiến chống Mĩ, cứu nước đến thắng lợi hoàn toàn.

2.2. Đại tướng Nguyễn Chí Thanh với chủ trương “cứ đánh Mĩ sẽ tìm ra cách thắng Mĩ”

Được Bộ Chính trị và Quân ủy Trung ương cử vào trực tiếp cùng Trung ương Cục miền Nam lãnh đạo đồng bào và lực lượng vũ trang cách mạng miền Nam chiến đấu chống quân xâm lược Mĩ và nguy quyền tay sai (từ tháng 9-1964 đến tháng 5-1967), từ kinh nghiệm của các chiến dịch Bình Giã, Ba Gia, Đồng Xoài, Đại tướng Nguyễn Chí Thanh đã đề xuất: “Phải xây dựng các đơn vị quân chủ lực tinh nhuệ, có khả năng và luôn cơ động (tức vận động chiến); phải thực hiện đánh tiêu diệt lớn đối với quân chiến đấu Mĩ ở những trận then chốt thì mới có thể giành thắng lợi” [2;117]. Từ đề xuất của Đại tướng với Trung ương Cục và Bộ tư lệnh Miền, được sự đồng ý của Quân ủy Trung ương và Trung ương Đảng, các đơn vị chủ lực Miền đã phát triển nhanh chóng. Năm 1964, toàn Miền mới có 11 trung đoàn và 15 tiểu đoàn, thì đến cuối năm 1965 đã phát triển thành 5 sư đoàn và 11 trung đoàn bộ binh, nhiều trung

đoàn và tiểu đoàn binh chủng kỹ thuật; từ các tổ, phát triển thành các trung đoàn, tiểu đoàn đặc công, biệt động.

Cùng với việc đưa quân chiến đấu cùng các loại vũ khí và phương tiện chiến tranh hiện đại ồ ạt kéo vào miền Nam, đế quốc Mỹ còn dùng không quân và hải quân đánh phá ác liệt miền Bắc, khiến một số cán bộ, đảng viên và nhân dân ta xuất hiện tư tưởng ngại ác liệt, lừng chùng do dự, bần khoăn. Trên thế giới, không ít chính phủ và nhân vật có tên tuổi tỏ ra lo ngại cuộc chiến tranh xâm lược Việt Nam của đế quốc Mỹ sẽ lan rộng thành cuộc chiến tranh thế giới mới, họ khuyên ta không nên đối đầu với Mỹ - một siêu cường chưa từng bị thua trận. Nhiều câu hỏi được đặt ra: “Làm thế nào để đánh được Mỹ và thắng Mỹ?”; “Làm thế nào đánh thắng đế quốc Mỹ mà không để cuộc chiến lan rộng thành cuộc chiến tranh giữa hai phe xã hội chủ nghĩa và đế quốc chủ nghĩa?... Đảng ta và Bác Hồ, với tầm nhìn sâu rộng, biện chứng cùng ý chí “Không có gì quý hơn độc lập tự do” vẫn quyết tâm đánh và thắng Mỹ. Tại Đại hội Anh hùng và Chiến sĩ thi đua các lực lượng vũ trang giải phóng miền Nam lần thứ nhất (từ ngày 2 đến 6-5-1965), Đại tướng Nguyễn Chí Thanh đã nêu quyết tâm: “Cứ đánh Mỹ sẽ tìm ra cách đánh thắng Mỹ” [1;309].

Trên chiến trường Tây Nguyên, khi đế quốc Mỹ ồ ạt đưa quân vào miền Nam, đưa Lữ đoàn kỵ binh không vận số 1 lên Tây Nguyên - địa bàn chiến lược quan trọng nhằm khống chế cả ba nước Đông Dương, người chỉ huy kiêm chính ủy mặt trận Tây Nguyên Chu Huy Mân rất gần gũi, “tâm đầu ý hợp” với Đại tướng Nguyễn Chí Thanh đã nhanh nhạy nắm bắt sự chỉ đạo của Nguyễn Chí Thanh, quyết tâm táo bạo, đầy bản lĩnh và mưu lược, đã làm nên một chiến thắng lẫy lừng. Trong chiến dịch Plây Me (từ 19/10 đến 26/11/1965), bộ đội ta đã tiêu diệt gọn một tiểu đoàn quân Mỹ, đánh thiệt hại nặng một tiểu đoàn quân Mỹ và một chiến đoàn ngụy, đánh sập ý chí và sự kiêu ngạo của các tướng Mỹ. Trận thắng Mỹ

tại thung lũng Ia Đrăng (nay thuộc huyện Chư Prông, tỉnh Gia Lai) cho thấy những quan điểm chỉ đạo của Đại tướng Nguyễn Chí Thanh đã góp phần khơi dậy và truyền cảm hứng cho toàn quân, trước hết là người chỉ huy các cấp, biến ý chí, quyết tâm thành sức mạnh chiến thắng kẻ thù. Từ trận đầu thắng Mỹ ở Tây Nguyên, phong trào “tìm Mỹ mà đánh, tìm ngụy mà diệt” đã nở rộ khắp chiến trường và 10 năm sau (1975) đã trở thành hiện thực sinh động: Mỹ rút, ngụy nhào, giải phóng hoàn toàn miền Nam, thống nhất Tổ quốc...

Từ thực tiễn chiến đấu, với sự sáng tạo của các đơn vị và địa phương trên toàn Miền, với tư duy khoa học, biện chứng sắc sảo, Đại tướng Nguyễn Chí Thanh đã tổng kết thành phương châm chỉ đạo tác chiến: “Nắm thắt lưng địch mà đánh” và phải chủ động “Tìm Mỹ mà đánh, tìm ngụy mà diệt”; đánh gần, đánh nhanh, di chuyển nhanh; đánh liên tục để hạn chế tối đa thương vong của bộ đội trước ưu thế hơn hẳn về hỏa lực của địch... Thực tiễn đã chứng minh, đó là những tổng kết vừa mang tầm chiến lược, vừa có giá trị chiến thuật góp phần đẩy lùi tâm lý thiếu tự tin trước ưu thế vượt trội về số lượng, trình độ và uy lực của vũ khí trang bị và phương tiện chiến tranh của quân đội Mỹ.

Từ thực tiễn quá trình cùng tập thể Trung ương Cục và Quân ủy Miền lãnh đạo, tổ chức nhân dân và lực lượng vũ trang miền Nam đấu tranh, chiến đấu chống Mỹ - Ngụy, trước yêu cầu bảo đảm vũ khí, trang bị phương tiện chiến đấu và lương thực thực phẩm, hợp đồng chiến đấu của lực lượng vũ trang ba thứ quân trên toàn Miền, nhất là quân chủ lực, nhằm buộc địch phải phân tán lực lượng, không cho chúng có đủ sức mạnh để tiến công ta hoặc đối phó với đòn tiến công của ta, Đại tướng Nguyễn Chí Thanh đã đề xuất với Quân ủy Miền, Trung ương Cục và Bộ Chính trị: “Muốn đánh cho Mỹ phải rút, ngụy sụp đổ để giải phóng miền Nam, thì phải có tuyến đường vận tải cơ giới từ miền Bắc vào tới Nam

Bộ” [2;289]. Thực tiễn diễn biến, sự phát triển và những thắng lợi của cuộc kháng chiến chống đế quốc Mỹ xâm lược, giải phóng miền Nam thống nhất đất nước đã cho thấy sự phát hiện, đề xuất của Đại tướng là hoàn toàn đúng đắn.

Đại tướng Nguyễn Chí Thanh luôn nhất quán quan điểm: Sức mạnh của chiến tranh và hoạt động quân sự là kết quả tổng hợp của nhiều nhân tố, trong đó, nhân tố chính trị, tinh thần - con người là nhân tố cơ bản quan trọng có ý nghĩa quyết định nhất. Đây cũng chính là ưu thế tuyệt đối của cuộc chiến tranh chính nghĩa của quân và dân ta. Theo Đại tướng Nguyễn Chí Thanh, để xây dựng, phát huy cao độ nhân tố chính trị tinh thần - nhân tố con người trong xây dựng, chiến đấu, trưởng thành của quân đội, điều có ý nghĩa quyết định nhất là: “Xây dựng quân đội vững mạnh về chính trị, tuyệt đối trung

thành với Tổ quốc và nhân dân” [5].

3. Kết luận

Tư duy quân sự sắc sảo của Đại tướng Nguyễn Chí Thanh được xây dựng từ thực tiễn chiến đấu của quân dân miền Nam. Khi Mỹ đưa hơn nửa triệu quân viễn chinh vào miền Nam với một sức mạnh mà thế giới phải lo sợ, Đại tướng Nguyễn Chí Thanh đã truyền cho cán bộ và chiến sĩ toàn quân niềm tin vào sức mạnh của quân đội ta, xây dựng các phương án tác chiến khác nhau để vững vàng bước vào cuộc đối đầu với đế quốc Mỹ. Tư tưởng dám đánh và kiên quyết đánh bại giặc Mỹ của Đại tướng Nguyễn Chí Thanh đã góp phần quan trọng vào thắng lợi của cuộc kháng chiến chống Mỹ (1954-1975) và vẫn có ý nghĩa to lớn trong sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Nhiều tác giả (2013), *Đại tướng Nguyễn Chí Thanh danh tướng thời đại Hồ Chí Minh*, NXB QĐND.
- [2] Nguyễn Chí Thanh (1977), *Những bài chọn lọc về quân sự*, NXB Quân đội nhân dân, Hà Nội.
- [3] Nguyễn Bá Dương (2013), “Phong cách tư duy của đại tướng Nguyễn Chí Thanh”, http://www.nxbctqg.org.vn/index.php?option=com_content&view=article&id=3895:phong-cach-t-duy-ca-i-tng-nguyn-chi-thanh&catid=112:tin-van-hoa-tu-tuong&Itemid=488, Truy cập ngày 13 tháng 10 năm 2013.
- [4] Trần Văn Phác (2013), “Đại tướng Nguyễn Chí Thanh khi ở chiến trường”, <http://infonet.vn/dai-tuong-nguyen-chi-thanh-khi-o-chien-truong-post106667.info>, Truy cập ngày 11 tháng 10 năm 2013.
- [5] Ngô Xuân Lịch (2013), “Đại tướng Nguyễn Chí Thanh - Người chiến sĩ cách mạng kiên cường, nhà lãnh đạo xuất sắc của Đảng, Nhà nước và Quân đội”, <http://tapchiquptd.vn/ngay-ky-niem-lon/dai-tuong-nguyen-chi-thanh--nguoi-chien-si-cach-mang-kien-cuong-nha-lanh-dao-xuat-sac-cua-4766.html>, Truy cập ngày 12 tháng 10 năm 2013.